

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

נח

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טו

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושתיים לבריאה

לזכות

החיילת ב"צבאות השם" גיטא תחי'
ליום הולדתה השישי לאויש"ט,
ביום ה' מ"ח ה' תהא שנת פלאות בכל

ולזכות

אחי' חיילי "צבאות השם" מנחם מענדל ושניאור זלמן שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' לוי יצחק וזוגתו מרת ח' שרה שיחיו צייטלין

* * *

לזכות

מרת רחל תחי' בת הרבנית מרת מאריאשא ע"ה
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
מתוך בריאות הנכונה ולנחת חסידותי מיו"ח שיחיו

הי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner

In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula*!!!

To Dedicate This Publication

In Honor Of Your Family Or A Loved One

For More Info. Call:

(718) 753-6844 or (323) 934-7095

or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

להזמן דקידוש לבנה – שמצינו בזה חילוקי מנהגים: אחר ג' ימים למולד¹⁰, אחר ז' ימים למולד¹¹, ובמוצאי שבת¹², „אם ליל מוצאי שבת הוא קודם ל' בחודש... אבל אם הוא אח"כ אין ממתנין עד מוצאי שבת, שמא יהיו ב' לילות או ג' או ד' עננים ולא יראו הלבנה ויעבור הזמן¹³, ובפרט במדינות שרגיל יותר שהשמים מכוסים בעננים, ובפרט בימות החורף¹⁴ – ונהרא נהרא ופשטי, ובכל מקום ומקום לפי ענינו (ובמקום שיש שאלה וספק יעשו כהוראת רב מורה-הוראה שעל אתר).

ועוד ועיקר – קידוש לבנה מתוך כוונה מיוחדת למהר ולזרוז ולפעול תיכף ומיד ביאת דוד מלכא משיחא, ע"י ההוספה בדרישה ובקשה על הגאולה, כסיום וחותם קידוש לבנה: „ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם אמן“.

(משיחות ש"פ נח, ד' מרחשון תשנ"ב)

יש להבין, לפי שיטת הרמב"ם: מהו הקשר בין אזהרה זו לבני נח לבין המשמעות הפשוטה של "לא ישתו", שלא יהיה ביטול והפסק בסדרי העולם – "זרע וקציר... ויום ולילה"? לפי פירוש רש"י ש"מנוחה בעלמא קא אסר להו שלא יבטלו ממלאכה" מובן הקשר בין שני הענינים: לא יהיה, ולכן אסור שיהיה, שום הפסק ושבתה. כפי שרש"י בעצמו⁸ מפרש ש"לא ישתו" אינו מתכוון רק לשש העונות – זרע וקציר וכו' – שבהן לא יהיה ביטול והפסק, אלא גם לבני האדם, שגם אצלם לא תהיה שבתה ממלאכה.

אבל לדעת הרמב"ם, שהאזהרה "לא ישתו" לבני נח איננה על ענין של שבתה וביטול מלאכה, אלא על קביעת יום מסויים כשבת, קשה: מה הקשר בין אזהרה זו לבין המשמעות הפשוטה של "לא ישתו" לגבי "זרע וקציר...".

ב. דברי המדרש על "גוי ששבת" והשאלות על כך

לימוד זה מ"לא ישתו" מובא גם במדרש על הפסוק¹⁰ "ראו כי ה' נתן לכם את ה' השבת", ואלה הם דברי המדרש: "לכם נתנה ולא לעכו"ם. מכאן אמרו, אם יבואו עכו"ם וישמרו את השבת – לא דיים שאינן מקבלים שכר, אלא שחייבים מיתה¹¹, שנאמר: יום ולילה לא ישתו, וכן הוא אומר¹²: ביני ובין בני ישראל... משל למלך יושב ומטרונא

א. האזהרה "לא ישתו" לבני נח לפי רש"י והרמב"ם

מן הפסוק "יום ולילה לא ישתו" לומדים בגמרא²: "עכו"ם ששבת חייב מיתה שנאמר: ויום ולילה לא ישתו, ואמר מר, אזהרה שלהן זוהי מיתתן". לאחר מכן מוסיפה הגמרא: "אמר רבינא: אפילו שני בשבת", ורש"י³ מסביר, שרבינא מחדש, שהאזהרה "לא ישתו" אינה חלה רק "בשבת שהוא יום שבתה לישראל, או אחד בשבת ששוכתים בו הנוצרים"⁴, אלא "מנוחה בעלמא קא אסר להו, שלא יבטלו ממלאכה ואפילו יום שאינו בר שבתה".

אבל מדברי הרמב"ם⁵ נראה, שהאיסור על שבת בני נח "אפילו ביום מימות החול" איננו מפני ש"מנוחה בעלמא קא אסר להו", אלא מפני ש"אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצוות לעצמן מדעתן"⁶. לכן מתקיימת ההלכה "עכו"ם ששבת אפילו ביום מימות החול... חייב מיתה" רק במקרה ש"עשהו לעצמו כמו שבת". מכך מובן, שלשיטת הרמב"ם הכוונה ב"לא ישתו" היא: לבני נח אסור לשמור שבת וכן לנהוג ביום אחר "כמו שבת"⁷.

(1) פרשתנו ת, כב.
(2) סנהדרין נח, סע"ב.
(3) ד"ה אמר רבינא.

(4) כצ"ל (ס' חסרונות הש"ס). ובכס"מ הרמב"ם הל' מלכים פ"י ה"ט: אפילו שני .. ופרש"י .. בשבת .. לישראל או בע"ש ששוכתים בו הישמעאלים. וצ"ע: א) דת הישמעאלים התחילה לאחר חתימת הש"ס. ב) למה נקט בש"ס שני בשבת. וי"ל.
(5) שם.

(6) ברד"ב ו"כס"מ הל' מלכים שם, שגם הרמב"ם סובר כרש"י ש"מנוחה בעלמא קא אסר להו" נאלא שהרדב"ז שם מוסיף, שזו דוקא כ"שקבע אותו יום לעצמו למנוחה אבל אם בטל ממלאכה במקרה לא מתחייב", אבל לפענ"ד צ"ע, כי מהמשך לשון הרמב"ם "כללו של דבר אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות כו" מוכח כפירוש היד רמ"ה סנהדרין שם: "והרמב"ם .. מוקים לה בספר משנה תורה בקובע שבת לעצמו שנמצא בודה דת מלכו". וראה גם מאירי סנה' שם: "שאין מניחין אותו לחדש בו ולקבוע יום הג לעצמו לשבות בו מתורת הג" – ככפנים. וראה שקו"ט בעמודת ישראל להל' מלכים שם (ק"ג, סע"ד ואל"ך).

(7) כי ממשטות לשון הרמב"ם – "עכו"ם ששבת אפילו ביום מימות החול" – מוכח, שהדין ד"אפילו ביום מימות החול"

הוא (לא דין בפ"ע, כ"א) פרט בהאיסור דעכו"ם ששבת (ביום השביעי), שנלמד מ"לא ישתו". וראה לקמן הערה 61.
(8) סנהדרין שם ד"ה עכו"ם ששבת. וראה הדא"ג מהרש"א סנהדרין שם (סד"ה עכו"ם ששבת).
(9) שמו"ר פכ"ה, יא. וראה בד"ר פ"א, כא.
(10) בשלח טז, כט.
(11) כ"ה בשמו"ר שם. וכן הובא בכ"מ בדא"ח (אוה"ת בשלח ע' תרג, תרנה"ו ועוד). אבל בכתוב ליתא תיבת "את".
(11*) כן הוא בדפוס ווינצ'אה ש"ג, אמשטרדם תפ"ה, ובכל הדפוסים שראיתי – לבר בהוצאת ראם (ווילנא, תרל"ח. וצילום ממנה) שנשמטו התיבות, אלא שחייבים מיתה" ובה במקומם "וכו".
(12) תשא לא, יז.

(10) ראה ט"ז שם סק"ג.
(11) שו"ע שם ס"ד. ובסידור אדה"ז "נפ"י הקבלה אין לקדש הלבנה עד אחר ז' ימים למולד" (וראה בארוכה הגהות כ"ק אדנ"ע (בסידור תורה אור רמב, אי"ב. ובסידור עם דא"ח שכא, א"ב). שער הכולל פל"ג ס"ב. וש"ג).
(12) שו"ע שם ס"ב.
(13) רמ"א שם.
(14) ראה הגהות כ"ק אדנ"ע ושער הכולל שם, שמתעם זה לא ה' הצ"צ מקפיד (בימות החורף) להמתין עד אחר ז' ימים. אבל פשוט שחילוק בזה באם דרים במדינה ש(כו"מ) מחדשי החורף אינם מעוננים.

עשירות שנים, יותר מארבעים שנה שנתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע².

ועאכו"כ בשנה זו – ה'תשנ"ב – שהר"ת שלה (לאחרי ובהוספה לשנה שלפני, ה'תשנ"א, ה' תהא שנת נפלאות אראנו) "הי' תהא שנת נפלאות בה", ו"נפלאות בכל", "בכל מכל כל"³ (בגמטריא "קבץ"⁴), שכולל כל הענינים כולם (נוסף לכך שהאות ב' היא אות השימוש לכל הענינים), ולכל לראש ובעיקר ה"נפלאות" דהגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"⁵. . הרי בודאי ובודאי שכבר כלו כל הקיצין, וכבר עשו תשובה, ועכשיו אין הדבר תלוי אלא במשיח צדקנו עצמו!

* * *

כשעושים חשבון-צדק בסיומו של השבוע הראשון לעבודה בעולם בשנת ה'תשנ"ב, "הי' תהא שנת נפלאות בה", ובאים למסקנא שאין הדבר תלוי אלא במשיח צדקנו עצמו – צריך הדבר להתבטא בתוספת זהירות והידור בקידוש לבנה, "שהם עתידים להתחדש כמותה"⁶, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, "דוד מלך ישראל חי וקיים"⁷.

ובפרטיות יותר:

לכל לראש – להזהר ולהשתדל יותר בקידוש לבנה, בבגדים חשו-בים ונאים, ברחוב וברוב עם הדרת מלך⁸, גם באותם מקומות שעד עתה לא הקפידו על זה (לפי שדרים בין הגוים⁹), כולל גם הזהירות בנוגע

(2) תבוא כט, ג.

(3) ראה ב"ב טו, סע"ב ואילך.

(4) ראה חידושי חת"ס שם.

(5) מיכה ז, טו.

(6) נוסח ברכת קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

(7) ר"ה כה, א.

(8) פרטי הדינים דקידוש לבנה – ראה בטושו"ע או"ח סתכ"ו, ובנ"כ שם.

(9) ראה מג"א שם סקי"ד.

יושבת כנגדו – העובר ביניהם חייב".

(אמנם, המדרש קושר בין "לא ישובותו" לגבי עכ"ם לבין "ראו כי ה' נתן לכם את¹¹ השבת", אך אין הכרח שיש כאן מחלוקת עם הש"ס, אלא שהכוונה ב"לכם נתנה ולא לעכ"ם" איננה רק על יום השבת, (השביעי), אלא על ענין השבת – יום של מנוחה – בכל יום שהוא, כדברי הגמרא: "אפילו שני בשבת"¹³).

לפי זה מובן, שלדעת המדרש אינו קיים האיסור של גוי ששבת ב"מנוחה בעלמא... שלא יבטלו ממלאכה", כדעת רש"י, אלא שאסור להם לקיים יום "כמו שבת", כדעת הרמב"ם.

אבל יש הבדל בין שיטת הרמב"ם לבין דעת המדרש: לפי הרמב"ם קיים האיסור לקיים יום "כמו שבת", מפני ש"אין מניחין אותן לחדש בה דת ולעשות מצוות". ואילו לפי המדרש קיים איסור זה מפני שענין השבת נמסר רק לישראל, ולא לבני נח^{13*}.

צריך להבין גם לפי המדרש (בנוסף לשאלה שבסעיף א' על הקשר בין האיסור לשובות לבין "לא ישובותו" כפשוטו): מדוע ענין השבת מושלל כליכך מבני נח, עד אשר אסור להם לשובות אפילו ביום אחר. ואדרבה: הענין של "יוכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישובות ביום השביעי..."¹⁴. איננו קשור דוקא לישראל, כמו יציאת מצרים וכדומה, אלא לבריאה כולה¹⁵, ואם כך היתה השבת צריכה להשתייך גם לבני נח¹⁶, והנה ההלכה היא, להיפך, שלבן נח אסור לשובות בשבת!

התמיהה גדולה אף יותר: ישראל נצטוו על שביתה ממלאכה בשבת, כדי "לקבוע

(13) ובפרט שלשון המדרש הוא "מכאן אמרו", דבפשטות קאי על הסוגיא בסנהדרין שם. וראה אהבת איתן לע"י סנהדרין שם. עץ יוסף לשמו"ר שם.

(13*) וע"פ המבואר לקמן בהערה 61 (ובשוה"ג שם) יש לתווך שיטת הרמב"ם והמדרש.

(14) בראשית ב, ב.

(15) וראה סנהדרין (סה, ב. ב"ד פ"א, ה): סמבטיון יוכיח.

(16) ראה גם אוה"ת בראשית (כרך ג') תקיא, ב. יפה תואר וידי משה לשמו"ר שם.

בנפשותינו אמונת חידוש העולם¹⁷ – להאמין שהעולם איננו קדמון ח"ו, אלא נברא על-ידי הקדוש-ברוך-הוא, ואם בני נח, לא זו בלבד שאינם חייבים לשמור שבת, אלא אסור להם לשמרה¹⁸ – יוצא, שמונעים¹⁹ מהם את האמונה בחידוש העולם!

ג. המבול – שינוי בשתי בחינות בעולם

כדי להבין זאת, יש להקדים ולהסביר, שבשינוי שנתהווה בעולם לאחר המבול ישנם שני קצוות:

מצד אחד רואים, שלאחר המבול קיבל העולם את ההבטחה, ואת ה"תוקף" של "לא ישובותו", שזהו חידוש לגבי מצב העולם בעת בריאתו, שהרי בעת הבריאה – למרות ש"וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד"²⁰ – נברא כל זה באופן שעל-ידי החטאים יכולה היתה להיות הפסקה של סדרי העולם, כפי שאכן היתה: "וינחם ה' כי עשה... אמחה..."²¹. ואילו לאחר המבול, נשבע הקדוש-ברוך-הוא²² וכתר ברית, שללא תלות בהתנהגות בני האדם, לא יהיה הפסק וביטול בסדרי העולם.

מצד שני מוצאים, שלאחר המבול היתה חולשה בעולם, ולדוגמא, כלשון הרמב"ן²³, "עד המבול היו ימיהם באורך", ומאז המבול "הלכו ימותם הלוך וחסור".

(17) חינוך מצוה לא-לב.

(18) או אפילו לעשות יום מימות החול "כמו שבת" כנ"ל – אף שג"ז אות על חידוש העולם – ראה יפה תואר לשמו"ר שם.

(19) להעיר אשר ממחול (הובא בפרש"י עה"ת בתחלתו): פתח בבראשית משום כו' או"ה כו' אומרים להם כו' מוכח שגם או"ה מאמינים בזה. וצע"ק במו"נ ח"ב פט"ו. וראה סידור ד"ה ששת ימים (רפד, ג), ועוד [שגם חסדי אוה"ע משיגים הענין דבריאה יש מאין].

(20) בראשית א, לא.

(21) בראשית ו, ויז.

(22) פרש"י נח ח, כא (וכן הוא בזה"ג רטו, א. וראה זח"א קיד, ב. שבועות לו, א (וברא"ש וחדא"ג שם). אוה"ח כאן (ועוד).

(23) בראשית ה, ד. וראה פרש"י לך יז, יז. תקו"ז תיקון ע' בסופו.

ד. **בריאת העולם – בשביל התורה**

ההסבר לכך הוא:

העולם נברא בשביל התורה²⁴ (עד כדי תנאי "התנה הקב"ה עם מעשה בראשית... אם יקבלו את תורתו"²⁵), וכוונת מתן תורה היא איחוד בין "עליונים" ל"תחתונים"²⁶. לפיכך היו צריכים להיות בעולם "עליונים" ו"תחתונים", כדי שאחר-כך – בשעת מתן תורה, ואף קודם לכן, בתקופת "שני אלפים תורה"²⁷, שבה התחילה ההכנה לתורה – ייווצר האיחוד של שתי דרגות אלו, ש"התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים".

ובשתי דרגות אלו בעולם חל שינוי בזמן המבול: לפני המבול היה העולם – בכללות – קיים במצב כפי שהוא מצד "למעלה", ולאחריו – מצד "למטה", כפי שיוסבר להלן.

ה. **הקשת – זיכוכ העולם**

על הפסוק²⁸ "את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ", שואלים המפרשים: הקשת היא תופעה טבעית, היא נוצרת כאשר קרני השמש משתקפות באופן מסוים מן העננים. ואם כך, כיצד היא יכולה להיות "אות ברית"? והם עונים: תופעה טבעית זו, המצאות קרני השמש והעננים במצב מסוים שבו הקרנים נראות כקשת, ברא הקדוש-ברוך-הוא לאחר המבול?

לפני המבול היה העולם גשמי יותר, וגם העננים (הנוצרים מ"אד יעלה מן הארץ"³⁰) היו חומריים יותר ולא יכלו לקבל ולהקרין את אור השמש, ולכן לא היתה מציאות של קשת. רק לאחר שהעולם נזדכך יותר, נעשו גם העננים זכים ו"עדינים" יותר, פחות עבים וגסים, עד

כדי כך שהם יכולים לשקף ולהקרין את הגוונים של אור השמש.

(כך הם הדברים גם ברוחניות: לפני המבול היה העולם "בשפל המדרגה", עד אשר "לא היה שייך בירור"³¹. ומפני כך היה המבול – "לטהר את הארץ"³² בכדי שיהיה עבודת הבירורים"³¹). לפיכך הקשת היא "אות ברית ביני ובין הארץ", כי באמצעותה מתבטאים הטהרה והזיכוכ שנתהוו בארץ.

ו. **קשיים על הנ"ל**

יש להבין: הרי המבול "לטהר את הארץ" בא מפני שבדור המבול "זושהת הארץ... ותמלא הארץ חמס"³³, וכיון ש"גם"³⁴ את העולם נתן בלבם" (של אדם), גרמו חטאי בני האדם לכך שגם העולם נעשה חומרי וגשמי ביותר³⁵, וטומאה זו גרמה לירידת המבול –

ואילו לפי האמור לעיל, שמציאות הקשת נוצרה רק לאחר המבול, כי אז נעשו העננים (והעולם בכלל) זכים יותר – יוצא, שהמבול פעל טהרה לא רק מן הטומאה וההשחתה של דור המבול, אלא הוא נזדכך יותר מאשר היה לפני החטאים של דור המבול, ואפילו יותר מאשר היה בתחילת הבריאה (שהרי אז לא היתה קשת, המצביעה על זיכוכ העולם, כדלעיל).

ז. **לאחר המבול – הזדככות העולם מעצמו**

והביאור בזה:

בתחילת הבריאה לא היתה שלימות העולם בתכונותיו ומציאותו של העולם עצמו, אלא באופן בריאתו עלידי הקדוש-ברוך-הוא – עולם על מילואו נברא"³⁶. בריאת העולם

הוספה

בשורת הגאולה

מד.

והדגשה יתירה בכהנ"ל – בנוגע לחשבון-צדק בשבת פרשת נח בשנה זו:

ובהקדמה – שכיון שהעיד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שכבר סיימו כל עניני העבודה, כולל גם צחצוח הכפתורים, ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו, הרי, מסקנת החשבון-צדק (חשבון-צדק דייקא, חשבון אמיתי) שעושים בימינו אלו, היא, שתיכף ומיד ממש צריכה לבוא הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש! ובפרטיות יותר:

גם כשידע איניש בנפשי מעמדו ומצבו שיש אצלו ענינים הצריכים תיקון, אין זה בסתירה ח"ו לעדותו של נשיא דורנו שכבר נשלמה העבודה ועומדים מוכנים לקבל פני משיח צדקנו, כי, העבודה זכללות בני" במשך כל הדורות שצריכה להיות בזמן הגלות כדי לבוא להשלימות דהגאולה (שתלוי" במעשינו ועבודתינו (ד) כל זמן משך הגלות"¹ – נסתיימה ונשלמה, ואין ביאור והסבר כלל על עיכוב הגאולה, ולכן, גם אם חסר בעבודתו של הפרט במשך הזמן שמתעכבת הגאולה מאיזו סיבה שתהי', ה"ז ענין פרטי שבודאי צריך לתקנו ולהשלימו, אבל, אין זה גורע ח"ו בגמר ושלימות "מעשינו ועבודתינו" דכלל ישראל שעומדים מוכנים להגאולה, וכיון שכן, גם התיקון והשלימות דהפרט היא בנקל יותר, ומתוך שמחה, בידעו שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה.

... ואם הדברים אמורים בזמנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין, על אחת כמה וכמה לאחר שיעברו כמה

(24) רש"י ורמב"ן בראשית א, א. וראה ב"ר פ"א, ד. שבת פח, א. וש"נ.

(25) תנחומא וראא טו. שמור פ"ב, ג.

(26) סנהדרין צו, סע"א. ע"ז ט, א.

(27) פרשתנו ט, יג.

(28) ראה בפרטיות באוה"ת פרשתנו (כרך ג') תרמח, א ואילך.

(29) ראה בראשית ב, ו.

(31) סד"ה את קשתי תרנ"ד. וראה אוה"ת שם תרנב, סע"א ואילך. פלח הרמון פ' נח ד"ה את קשתי פ"ג.

(32) ראה גם תו"א ריש פרשתנו (ת), סע"ג ואילך. י, רע"א).

(33) פרשתנו ו, יא.

(34) קהלת ג, יא. זח"א קצה, ב.

(35) אוה"ת שם.

(36) ראה ב"ר פ"ב, ו. פ"ד, ו.

המציאות, מפני שזה סותר לעולם⁶², כפי שהוא נובע, כביכול, מ"אני הוי' לא שנית"⁶³.
(משיחות ש"פ נח תשכ"א. תשכ"ד)

וקיומן מורה על ענין שלמעלה מן העולם, ולכן קיומן אסור לב"ג (גם אם כוונתם היא "כדי לקבל שכר"). ולהעיר ממאירי סנה' שם: שזה נראה כמי שהוא מבני עמנו כו' אבל שאר מצות אין מונעין הימנו כו'.

(62) ראה גם בית האוצר (להר"י ענגל) בתחילתו.

מצוות (תורה ושבח) .. אצל העכו"ם היפך זה לחייב מיתה בעשייתו. לפי שב' מצוות אלו הן מאורסות לישראל. עיי"ש.

(63) ע"ד המעלה שבהנהגה טבעית (המשך תרס"ו ע' קנו – בס' העקדה שער לח בתחלתו).

לזכות

כ"ק אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ

מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

לְעוֹלָם וָעֵד

אשר הרחיקו את העולם מן הבורא ורצונו, לירידה כזו, שהזיכוכ וההתעלות שלו לא היה כלי"כך אפשרי.

וכאשר בחטאי דור המבול נתקלקל העולם כלי"כך, עד אשר "ותמלא הארץ חמס", ולא היתה אפשרות מצד העולם עצמו לזיכוכ והתעלות,

(שווה הסיבה הפנימית^{39*} לכך שתוכחת נח ואזהרתו "הקב"ה מביא עליכם את מי המבול"⁴⁰ לא עוררו את דור המבול לתשובה⁴¹),

או לא היה טעם לקיומו – "וינחם ה' כי עשה את האדם... ויאמר... אמוחה..." (כי על-ידי ירידת העולם והתרחקותו מהקדוש-ברוך-הוא נסתלק ממנו רצון הבורא).

לעומת זאת לאחר המבול, נוצרה בעולם אפשרות של זיכוכ והתעלות העולם מצד עצמו, וגם כאשר הוא שרוי במצב ירוד ביותר, הוא יכול להתעלות (ע"י עבודת התשובה), ולפיכך נכרתה אז הברית של "ולא יכרת כל בשר... ולא יהיה עוד מבול..." – בכל מצב שבו העולם שרוי.

ח. ברית לקיום תמידי של העולם – רק לאחר המבול

לפי האמור לעיל מובן מדוע רצון הקב"ה הראשוני לברוא את העולם (וכן העובדה שבסיום הבריאה "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד"²⁰) לא מנע את הגזירה "אמחה..." כאשר "רבה רעת האדם בארץ", ואילו לאחר המבול כרת הקב"ה ברית, שאפילו יהיה העולם במצב שיביא לידי מחשבה "להביא חשך ואבדון לעולם"³⁸, בכל זאת – "לא יכרת כל בשר..."³⁹:

כאמור לעיל, מפני שהעובדה ש"עולם על מילואו נברא" נבעה מעצם אופן בריאתו על-ידי הבורא, ולא מעצמו, לכן גרמו החטאים,

ט. ה"תוקף" וה"חולשה" שלאחר המבול – מנקודה אחת

לפי האמור מובן, ששני הקצוות שנגרמו לעולם לאחר המבול – מצד אחד ה"תוקף" של "לא ישבותו" ומצד שני "הלכו ימותם הלוך וחסור" – אינם סותרים זה לזה, אלא, להיפך, הם נובעים מאותה נקודה אשר נתחדשה לאחר המבול – קיום העולם "מלמטה": לפני המבול היה קיים העולם מצד רצון הבורא, אשר "הפץ חסד הוא". ולאחר חידוש טהרת הארץ על-ידי המבול מקיים הקדוש-ברוך-הוא את העולם תמיד מצד הטהרה והזיכוכ שבעולם⁴².

*39) ראה גם לקמן ע' 97 הערה 59.

40) סנהדרין קח א"ב. פרש"י פרשתנו ו, יד.

41) ואף שאדמו"ר וקין נתעוררו בתשובה ועד שבטלה ע"י הגזירה למוטה (בי"ד ספכ"ב) – י"ל שזהו מצד שייכותם לג"ע (שהרי גם קין נולד בג"ע – פרש"י בראשית ד, א) שלמעלה מן העולם.

42) אין לזה סתירה ממה שארז"ל (פסחים קיח, א) ד(כל) הכ"ו דורות קודם מית גיונוו בחסדו של הקב"ה – כי בזה גופא כו"כ דרגות וראה הנסמן לקמן הערה 47.

37) שלכן לא הותר בשר עד אחרי המבול (סנהדרין נט, ב. פרש"י בראשית א, כט. פרשתנו ט, ג) – ע"ד "ע"ה אסור לאכול בשר" (פסחים מט, ב), "מפני שאינו יכול להעלות את הבשר כו'", "כי הבשר מגשם" (לקו"ת בהעלותך לא, ג. לג, ריש ע"ב. וראה שם תצא לו, ג. ברכה צו, ד. ובכ"מ).

38) פרש"י פרשתנו ט, יד.

39) פרשתנו שם, יא.

נקודה זו גורמת לשני הקצוות הללו: מצד אחד, נעשה העולם עצמו ראוי לכך שהקדוש־ברוך־הוא, שהוא "לא שניתו"⁴³, יקיים אותו, ולכן קיומו הוא באופן של "לא ישבותו". מצד שני, עצם העובדה שלאחר המבול מקיים הקדוש־ברוך־הוא את העולם מצדו של העולם, גורמת לקיומו ה"חלש", באופן של "הלכו ימותם הלוך וחסור", בהתאם למגבלות הנבראים, ולא כפי שהיה לפני המבול, כשקיום העולם היה אך ורק מפני חסדו של הקדוש־ברוך־הוא שאז "היו ימיהם באורך", כנאמר ב"תקוני זהר"⁴⁴, שאריכות הימים נבעה מ"המשכה" והשפעה אלקית מסוג של "ארך אפים" (אריך אנפין).

1. איחוד שני המצבים, בלידת יצחק

שתי תקופות אלו – התקופה שלפני המבול, כשהעולם היה קיים "מלמעלה", והתקופה שלאחריו, כשהעולם היה קיים "מלמטה" – היו הכנה לתקופה שלישית של "שני אלפים תורה", שבה התחיל, כהכנה למתן תורה, האיחוד בין "עליונים" ו"תחתונים".

זהו ההסבר לכך שאברהם ושרה ילדו את יצחק דוקא לעת זקנתם (אברהם – בן מאה שנה, ושרה – בת תשעים שנה), כי בכך התבטא האיחוד של שתי התקופות הללו. למרות ש"בימי אברהם נתמעטו השנים"⁴⁵, אף יותר מאשר בעשרה דורות שמנח ועד אברהם⁴⁶, מפני שהשפעה האלקית לעולם לא נבעה אז מדרגת "ארך אפים" הנעלית מהעולם, אלא מדרגה שהיא ביחס לדרגת העולמות⁴⁷, אף־על־פי כן הם ילדו את יצחק בעת זקנתם, כפי שהיה כרגיל לפני המבול, האיחוד של שתי התקופות ושני המצבים

בעולם, של "עליונים" ו"תחתונים", התבטא בגלוי בלידת יצחק, הראשון שנולד כיהודי, שבניו קבלו את התורה, שעל־ידי כך התבצע בפועל האיחוד בין "עליונים" ל"תחתונים".

יא. ישראל – גילוי החיבור בין עליונים לתחתונים

כדי שישראל יוכלו לחבר את העולם – "תחתונים" – עם הדרגה האלקית הנעלית מהעולם – "עליונים", נברא העולם מלכתחילה באופן שיש בו ענין של שבייתה ממלאכת הבריאה.

כפי שאומר רש"י על הפסוק⁴⁸ "ויכל אלקים ביום השביעי": "מה היה העולם חסר מנוחה, באת שבת – באת מנוחה, כלתה ונגמרה המלאכה" – שמלאכת הבריאה שנעשתה בששת ימי בראשית לא הסתיימה עם בריאת מציאות העולם, אלא על־ידי ה"מנוחה" (הנדר מציאות), שנקבעה בו על־ידי השבייתה ממלאכת הבריאה⁴⁹.

וכיון שבכל שבוע חוזרים על עצמם הענינים של השבוע הראשון, של שבעת ימי בראשית⁵⁰, לכן מתהווה בעולם בכל שבת ענין של "מנוחה".

יב. "מנוחה" נמשכת באופן גלוי רק בפנימיות העולם

אך כיון שענין המנוחה בשבת נעלה מששת הימים, והבריאה שבהם, מציאות העולם⁵¹, והעולם איננו "כלי" לכך – כמוסבר במספר מקומות⁵² שהשבת היא מעל הזמן, לכן "נמשך" ענין ה"מנוחה" באופן גלוי וניכר רק בפנימיות העולם, ואילו בחיצוניותו אין הבדל

48 בראשית ב, ב.

49 ראה בארוכה תפארת ישראל (להמהר"ל) פ"מ.

50 ראה ד"ה ויהי ביום השמיני תש"ד פ"י: שהן ימי הדיקף שתורין חלילה. וראה בהנסמן בהערה 52.

51 ראה שבת ק"ה, סע"א: נחלה בלי מצרים. וראה ב"ד פ"א, ז: "יעקב שכתבו בו שמירת שבת .. ירש את העולם שלא במדה".

52 לקו"ש שה"ש כה, סע"א. אה"ת שבוועת ע' פו. ברכה (52) "בפירוש אלא וישמור שמירת" – פרש"י (ס) .. יעקב שכתבו בו כו" – ראה אה"ת חיי שרה (קכו),

בין שבת לבין ימי החול⁵³.

אצל היהודים, המחברים בין התחתונים לעליונים מתבטא אור השבת בגלוי במציאותם. כידוע, שהנשמה היתירה בשבת משנה גם את טבע הנפש הבהמית (ולכן גם עם־הארץ אינו משקר בשבת⁵⁴), ואפילו בטבע של הגוף⁵⁵ הגשמי⁵⁶.

ואילו בכלל העולם, המוגבל במגבלות של זמן ומקום, הכרוכות ב"תנועה" (ההיפך מ"מנוחה")⁴⁹, אינו יכול להאיר בו בגלוי ענין המנוחה, הקשור לדרגה שמעל לזמן ומקום⁵⁷.

יג. התשובות לשאלות הנ"ל

והי הסיבה לכך שבן נח אינו יכול לשבת בשבת, ואפילו לנהוג "כמו שבת" ביום אחר מימות החול:

כוונת הבריאה היא, שהעולם (כולל מין המדבר) יהא "חסר מנוחה", שתהיה בו "תנועה" ועשיית מלאכה הקשורים למציאות של זמן ומקום בעולם שנברא בששת ימי בראשית, ושבתך עולם זה יכניסו ישראל את המנוחה בשבת הנעלית ממצייאות העולם⁵⁸.

53 ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 221 (וש"ג), דוח שבשבת הוא עליות חיצוניות העולמות, היינו רק חיצוניות המחשבה, אבל לא בחי' הדיבור עצמה [שלכן ישנן השפעות ביום השבת, מכיון שהן מבחי' הדיבור (משא"כ המן שהוא מבחי' המחשבה)].

54 ירושלמי דמאי רפ"ד. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 19 הערה 24.

55 וכמוחז"ל שאינו דומה אור פניו של אדם בשבת כו' (בר"פ י"א, ב, מכילתא יתרו ועוד. וראה נ"ח שו"ע אה"ע סס"ב סי'א).

56 "כמו שהעיד ע"ז אחד מן גדולי חכמי הרופאים, שבליל שבת ויומו יש שינוי גדול בדפק שביד הישראל, מחמת הארת אור העונג העצמי' דיחידה כו" (תו"ח ויקהל תרל"ב, א).

57 ולהעיר משבת (ק"ט, א) "תבלין אחד .. ושבת שמו .. כל המשמר שבת כו' ושאינו משמר כו". אבל להעיר מסמבטין (כנ"ל הערה 15) ועוד (ראה קה"י ע' שבת בתחילתו).

58 וגם אברהם – התחלת "שני אלפים תורה", כנ"ל – שמר את השבת (בר"פ פס"ד, ד, וש"ג. פרש"י תולדות כו, ה, וידוע שהקו"ש במפרשים איך הו' מותר לו לשבות).

ולהעיר מבי"ד (דלעיל הערה 51): "אברהם שאין כתוב בו שמירת שבת (בפירוש אלא וישמור שמירת" – פרש"י (ס) .. יעקב שכתבו בו כו" – ראה אה"ת חיי שרה (קכו),

ולפיכך, כאשר בן נח משנה את אופן התנהגותו מבריאתו, מפני שהוא רוצה "ליצור" בעולם את הענין של שבת, הוא חייב מיתה – הוא מאבד את מציאותו, כי זהו ההיפך מן התכלית שלשמה נברא⁵⁹.

זהו גם ההסבר לכך שהאזהרה על איסור שבייתה בני נח בשבת נרמז ב"לא ישבותו" – המדבר, כפשוטו, על שבייתה פשוטה מ"זרע וקציר..." ולא על שבת – כי שלילת שבייתה מבני נח היא תוצאה של "לא ישבותו" בקשר לשש העונות: כיון שלאחר המבול קבע הקדוש־ברוך־הוא שהעולם יהא בשיא עוצמתו וקיומו החזק, עד לאופן של "לא ישבותו" – לכן⁶⁰ אסור לבני־נח להכניס אל העולם את הענין של שבת⁶¹, הבלתי מוגבל והנעלה מן

א) ד"אברהם ויצחק זהו רק הכנה לבחי' הווג (דמ"ת) ועיקר הויווג הו' ע"י יעקב כו", עיי"ש.

59 ראה גם חז"א"ג מהר"ל סנהדרין שם. מגלה עמוקות אופן רמז.

60 אלא שבוה גופא ב' תקופות: קודם המבול (וציווי "לא ישבותו") – או עדיין לא נאסר שבייתה שבת (אלא שלא נצטוו עליה); לאחר המבול – שנאסרו לשבות ממש"ג "לא ישבותו" – כי לפני המבול, אף שהעולם לא הו' "כלי" לבחי' השבת שלמעלה מן העולם, מ"מ מכיון שעד אז קיים העולם הו' מצד "למעלה" (כנ"ל בפנים), לכן אין בחי' השבת מושללת מן הבריאה; משא"כ לאחר המבול, כשנמשך התוקף ד"לא ישבותו" בהבריאה, הרי אז בחי' השבת (לא רק שאינה יכולה להתקבל בעולם, כיון שקיומו מצד ה"למטה" שבו – כ"א שמושללת היא ממנה.

61 וזהו ג"כ מ"ש הרמב"ם (הל' מלכים שם) שהטעם ד"עכ"ר ששבת כו" הוא לפי ש"אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן כו", ושייכותו ל"לא ישבותו" – כי מצד התוקף ד"לא ישבותו" – תוקף במציאות העולם – נשלל מבני ענין של "דת" ומצוה שלמעלה מן העולם.

[ועפ"י המבואר בפנים, שהמנוחה דשבת היא (בגילוי) ענין שלמעלה ממצייאות העולם, מובן גם החילוק שבין מצות (ת"ת) ושבת ד"לא ישבותו" – ש"בן נח שרצה לעשות מצוה משאר מצות התורה כדי לקבל שכר אין מונעין אותו לעשותה כוללתה" (רמב"ם שם ה"י), משא"כ ת"ת ושבת שאסורים לעשותן כהלכתן בכל ענין (אפי' "כדי לקבל שכר")* – כי ב' מצות אלו, עצם עשייתן

(* שוהו הטעם דב' מצות אלו נאסרו בפ"ע "עכו"ם שנטק בתורה .. עכו"ם ששבת כו") – אף שכאורה נכללן הן ב"כלל של דבר אין מניחין אותן כי ולמשת מצות לעצמן מדעתו כו" – כי הן אסורין בכל אופן (משא"כ שאר המצות אסורין רק "באורן שנצטוו עליה" (דב"ב ס"ט). וראה מאירי שם: "שאין מניחין אותו לחדש בו ולקבוע יום חג .. אבל שאר מצות אין מונעין אותו .. וכן הדין אם עסק בתורה .. ראוי לינעם כו". ולהעיר גם מחז"א"ג מהרש"א סנה"ש שם. שדוקא באלו הב'